Moldova Suverană

COTIDIAN AL GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA

Ziarul apare de la 1 mai 1924 | MARȚI, 24 MARTIE 1992 | NR. 41 (17911) | PREȚUL 1 rub. | FAX 23-35-01

Reuniunea de la Kiev

KIEV. La Kiev s-a încheiat reuniunea șefilor de state membre ale C.S.I. Au fost discutate 17 probleme, aprobîndu-se respectiv de documente. După cum comunică corespondentul agenției Moldova-Suveran, principalele hotărîri se referă la problemele militare, precum și documentul referitor la completarea forțelor militare ale C.S.I. În cadrul reuniunii a fost adoptat un document care dă o apreciere adecvată evenimentelor ce au loc în Transnistria. După cum a menționat în cadrul conferinței de presă Președintele Moldovei M. Snegur, participanții la reuniunea șefilor de state ale C.S.I. au declarat că păstrarea integrității statale a Moldovei este piatra de temelie care va sta la baza relațiilor dintre Moldova și Statele Comunității. Președintele Kravciuk a menționat în acest sens că Ucraina va depune toate eforturile pentru a contribui la rezolvarea conflictelor din Moldova pe cale pașnică și asigurarea neamestecului străin în treburile interne ale Moldovei. Președinții Eltîn și Kravciuk au afirmat că rezultatele reuniunii nu au îndreptățit speranțele lor și a demonstrat că dissensiunile dintre Rusia și Ucraina s-au aprofundat și mai mult.

Declarația șefilor de state ale C.S.I.

cu privire la situația din raioanele din stînga Nistrului ale Moldovei

Reafirmîndu-și atașamentul față de principiile consfințite în documentele corespunzătoare adoptate în cadrul întîlnirilor la vîrf de la Minsk (8 decembrie 1991), Alma Ata (21 decembrie 1991), Moscova (16 ianuarie 1992), călăuzindu-se de obiectivele și principiile statutului O.N.U. și Actului final de la Helsinki, luînd în considerare apelurile făcute de Parlamentul Republicii Moldova către Sovietele Supreme ale Federației Ruse și Ucrainei în ziua de 5 martie 1992, precum și declarația Președintelui Republicii Moldova din 8 martie 1992, ținînd seama de îngrijorarea tot mai profundă pe care o manifestă opinia publică din țările Comunității Statelor Independente față de evoluția periculoasă a situației în această zonă, de dorința conducerii Republicii Moldova de a soluționa problema prin mijloace politice, șefii de state ale C.S.I. declară următoarele:

— Statele membre ale C.S.I. consideră păstrarea integrității teritoriale a Republicii Moldova drept elementul de bază al politicii lor în relațiile cu acest stat, membru al O.N.U., drept factor esențial al stabilității în comunitate și în zonă.

— Vor adopta măsuri de natură să nu admită sub nici o formă antrenarea în conflict a statelor lor, iar cei implicați să fie întorși la locurile lor de baștină.

— Nu vor permite folosirea teritoriilor lor pentru tranzitia de formațiuni armate pe orice cale, precum și traficul ilicit de arme.

— Vor întreprinde măsuri suplimentare pentru confiscarea armelor, tehnicii militare, mijloacelor militare de telecomunicații de la persoanele civile și formațiunile ilegale și pentru neadmiterea accesului acestora la arsenalele trupelor C.S.I.

— Vor face tot posibilul pentru a stopa în mijloacele de informare în masă a propagandei ce conduce la escaladarea conflictului.

За Азербайджанскую Республику
За Республику Армения
За Республику Беларусь
За Республику Казахстан
За Республику Киргизстан
За Республику Молдова
За Российскую Федерацию
За Республику Таджикистан
За Туркменистан
За Республику Узбекистан
За Украину

Apel al Sovietului Suprem al Rusiei

MOSCOVA, 21 (Moldova-pres). Sovietul Suprem al Rusiei a adoptat, în cadrul ședinței comune a camerelor, un apel către Parlamentul Moldovei în legătură cu situația din Transnistria și a chemat părțile aflate în conflict, toți cetățenii interesați în reglementarea cît mai urgentă a conflictului să transforme încetarea focului declarată de părți într-un factor permanent de stabilizare a situației, precum și să retragă formațiunile armate din zonele de conflict. Sovietul Suprem al Rusiei consideră că unicul mijloc acceptabil de soluționare a conflictului trebuie să fie dialogul politic între părțile implicate în conflict. Parlamentul rus consideră, de asemenea, că este de dorit să se completeze statutul de zonă economică liberă, pe care Moldova este disponibilă să-i acorde Transnistriei, cu un statut politic respectiv, care să garanteze poporului Transnistriei dreptul la autodeterminare în cazul pierderii de către Moldova a statutului de stat independent.

COMENTARIU AL AGENȚIEI MOLDOVA-PRES

Nu putem decît să salutăm faptul că parlamentarii ruși au luat atitudine față de dramaticele evenimente din Transnistria, exprimîndu-și sprijinul față de ideea, împărtășită și de conducerea Republicii Moldova, privind necesitatea soluționării pe cale pașnică, prin dialog politic, a conflictului. Nedumerește însă ultimul pasaj din știrea transmisă de ITAR—TASS, în care se arată că «este de dorit să se completeze statutul de zonă economică liberă, pe care Moldova este disponibilă să-i acorde Transnistriei, cu un statut politic respectiv, care să garanteze poporului Transnistriei dreptul la autodeterminare în cazul pierderii de către Moldova a statutului de stat independent». Desigur, de dorit putem dori multe, însă în dorințele noastre trebuie să ținem seama de realități. Lucru pe care, însă, în opinia noastră, nu-l face onoratul corp de deputați ai Rusiei. Căci ce «popor al Transnistriei» (narod Pridnestrovia) au în vedere parlamentarii ruși? Prin ce enciclopedii ale lumii au găsit ei măcar vreo informație privind existența unui asemenea popor? Poate le vor găsi mai tîrziu, cînd «specialiștii» produși în serie la universitatea lui Iakovlev din Tiraspol, se vor pune pe treabă și le vor scrie. Nu încape îndoială că, aplicînd metodele folosite deja pentru a demonstra «deosebirile» dintre limba română și «limba moldovenească», aceștia ne vor «demonstra» că nu numai moldovenii basarabeni nu au nimic comun cu moldovenii de peste Prut, dar că nici moldovenii din Transnistria nu au nimic comun cu moldovenii care trăiesc pe malul drept. Poate că ar fi fost mai cu cale ca parlamentarii ruși să fi folosit noțiunea de «populația Transnistriei». În acest caz însă am vrea ca mai întîi legislatorii ruși să ne ofere un exemplu în acest sens, prevăzînd în Constituția Federației Ruse, pe cale de a fi aprobată, «un statut politic respectiv», care să garanteze «poporului» unei regiuni cu populație majoritară rusă (moldovenii în Transnistria sînt majoritari), să zicem «poporului regiunii Smolensk», «dreptul la autodeterminare în cazul pierderii de către Rusia a statutului de stat independent».

Sau dacă parlamentarii ruși au anumite ezitări în a acorda un asemenea statut «poporului regiunii Smolensk» ar putea să facă lucrul acesta măcar în cazul poporului Cecenței sau poporului Tatarstanului, care apropo, la 21 martie, a participat la un referendum în problema independenței sale față de Rusia.

Conferință de presă

La 20 martie, în timpul lucrărilor reuniunii șefilor de state din C.S.I., delegația Moldovei a organizat o conferință de presă pentru ziariștii acreditați la întîlnire. În cadrul conferinței, care a durat mai bine de o oră, O. Nantoi, directorul Serviciului de analiză politică al Cancelariei de Stat a Guvernului republicii, N. Chirtoacă, directorul general al Departamentului de stat pentru problemele militare, V. Matei, președintele Comisiei parlamentare pentru problemele publicității și mijloacelor de informare în masă, V. Nedelciuc, președintele Comisiei parlamentare pentru relațiile internaționale, D. Tîra, șeful Secției presă și informare a Secretariatului Președintelui republicii, au vorbit despre situația creată în Moldova în contextul noului puci declanșat în republică de liderii procomuniști de la Tiraspol.

A. GOLEA,
cor. special Moldova-pres.

Vizita conducerii Republicii Moldova la București

Președintele României, dl Ion Iliescu a purtat, în ziua de 21 martie convorbiri cu președintele Republicii Moldova, dl Mircea Snegur, sosit în cursul dimineții la București.

În delegația venită de la Chișinău s-au aflat domnii Alexandru Moșanu, președintele Parlamentului, și Valeriu Muravschi, șeful Guvernului.

Alături de domnul Ion Iliescu, la masa convorbirilor s-au aflat președintele Senatului, Alexandru Bîrlădeanu, președintele Adunării Deputaților, Marțian Dan, premierul Theodor Stolojan, ministrul afacerilor externe, Adrian Năstase.

La sfîrșitul întîlnirii, cei doi președinți au făcut declarații și au răspuns la întrebările ziariștilor ce se găseau pe aeroportul Otopeni.

Noi salutăm întotdeauna cu plăcere pe reprezentanții Republicii Moldova la București, și-a început domnul Ion Iliescu scurta adresare către reprezentanții presei. Am avut din nou un asemenea prilej, să primim cu plăcere, să salutăm și să avem convorbiri cu președintele Republicii Moldova, domnul Snegur, cu președintele Parlamentului, domnul Moșanu, și premierul Muravschi, a continuat domnia sa. Despre conținutul întrevederii, domnul Iliescu a ținut să precizeze:

Am folosit acest prilej pentru a ne informa reciproc asupra problemelor cu care ne confruntăm și noi și frații noștri din Moldova, să discutăm probleme ale colaborării dintre statele noastre, ale colaborării economice, stadiul elaborării Tratatului, ca și problemele politice cu care ne confruntăm, o temă particulară constituind-o conflictul din Transnistria. Am salutat faptul că la reuniunea de la Kiev s-a adoptat o declarație de către participanți, care susțin eforturile conducerii Republicii Moldova pentru soluționarea pe cale pașnică a acestui conflict, ca și acordul cu conducerea armatei privind sprijinul în aceeași direcție și sprijinul Republicii Moldova pentru organizarea propriilor forțe armate, preluarea efectivelor și dotării din partea dreaptă a Nistrului.

Domnul Ion Iliescu a arătat, de asemenea, că a abordat cu președintele Snegur aspecte legate de apropiata reuniune de la Helsinki din cadrul procesului Conferinței de securitate și colaborare în Europa, la care vor participa cei doi miniștri de externe, unele poziții comune pe care le vor susține miniștrii României și Republicii Moldova.

Convorbirile noastre de astăzi se circumscriu seriei de contacte devenite de acum tradiționale, dar ele sînt și o reflectare a nevoii de consultări pe teme politice și economice, mai ales acum, în momentele tragice pe care le cunoaște teritoriul moldovenesc de peste Nistru — a ținut să precizeze președintele Mircea Snegur în declarația sa preliminară făcută presei.

Domnia sa a făcut cunoscut că a prezentat președintelui Ion Iliescu și celorlalți lideri politici români o informare asupra recentei întîlniri a președinților statelor membre ale C.S.I., de la Kiev. În acest cadru, Republica Moldova a primit asigurări din partea conducerii celorlalte state participante asupra sprijinului moral, dar și practic, în privința menținerii integrității țării, a adăugat președintele Snegur.

Întrebat de reporterul Televiziunii Române dacă există din partea liderilor C.S.I. și un sprijin practic în rezolvarea situației din Transnistria, dl Mircea Snegur a menționat, în primul rînd, sprijinul moral acordat. Acesta — a declarat domnia sa — înseamnă mult într-o clipă de grea cumpănă. În ceea ce privește sprijinul practic, președintele Snegur s-a referit la acele puncte în care se menționează necesitatea de a nu admite pătrunderea unor forțe străine, pe teritoriul Republicii Moldova, iar în cazul în care aceasta s-ar produce — ca, de exemplu, cazacii — aceștea să fie retrase imediat. De asemenea, a subliniat că nu trebuie admis ca prin teritoriul anumitor țări să pătrundă aceste forțe în Republica Moldova. În această ordine de idei, a declarat dl Snegur, am găsit de cuviință să mulțumesc conducerii Ucrainei care a făcut o declarație și care de la întreprinderea unor concrete de reținere a unor persoane de origine căzăcească, ce țind totul să mai pătrundă în zona Transnistriei. Acestea ar fi măsurile practice, în rest totul depinde de noi — a precizat președintele Republicii Moldova.

Privitor la propunerile elaborate de Guvernul Moldovei și acceptate de Parlament referitoare la crearea unei zone economice libere, ca și la dezicerea de crearea unei republici transnistriene separate, excluzînd perspectiva federalizării republicii, președintele Snegur și-a exprimat încrederea în conducătorii de întreprinderi din zonă, care, în opinia domniei sale, pot influența pozitiv acțiunile liderilor din Transnistria.

Referitor la data semnării Tratatului de fraternitate dintre România și Moldova, președintele Ion Iliescu a informat că există condiții de semnare a documentului pînă la sfîrșitul acestei luni.

La rîndul său, președintele Snegur a făcut cunoscut că în cadrul conferinței C.S.C.E. de la Helsinki pe săptămîna viitoare, este posibil ca miniștrii de externe ai Rusiei, Ucrainei, României și Moldovei să poarte convorbiri și să propună soluții pentru rezolvarea problemelor din Transnistria.

(Rompres — Moldova-pres).

Comunicat din partea biroului de presă al președinției României

Domnul președinte Ion Iliescu a adresat domnilor Boris Eltîn, președintele Federației Ruse, și Leonid Kravciuk, președintele Ucrainei, mesaje referitoare la evenimentele tragice ce au loc pe malul sting al Nistrului, în Republica Moldova.

După ce se arată că evenimentele respective au stîrnit îngrijorarea opiniei publice din România și se atrage atenția asupra importantelor consecințe negative locale și internaționale ale conflictului, în mesaje se subliniază acordul cu măsurile luate de conducerea Republicii Moldova și se exprimă ideea necesității găsirii unei soluții pașnice, politice, la acest conflict, care atentează la integritatea teritorială a unui stat independent și suveran, membru al O.N.U. și participant la procesul C.S.C.E.

În încheierea mesajelor, domnul președinte Ion Iliescu adresează președinților Federației Ruse, Boris Eltîn, și Ucrainei, Leonid Kravciuk, chemarea de a recurge la înalta dumnealor autoritate, pentru a contribui la încetarea conflictului și rezolvarea lui pe cale politică, România declarîndu-și disponibilitatea de a conlucra cu Rusia, Ucraina și Moldova în acest scop, informează Rompres și Moldova-pres.

Vînătoarea de vieți omenești continuă

Potrivit unei știri parvenite dintr-o sursă sigură, contactată de corespondentul agenției Moldova-pres, în decursul nopții de la 18 spre 19 martie în satul Corjova a fost găsită o persoană civilă ucisă de o armă cu lunetă. Se pare că, în pofida afirmației despre respectarea acordului de încetare a focului, mercenarii lui Smirnov și ai altor exponenți ai politicii coloniale, vînătoarea de vieți omenești continuă.

Straniu cortegiu funebru

TIRASPOL. (De la corespondentul nostru). Două refrigeratoare de tonaj mare cu panglici de doliu și cu inscripția «Rosagroprom» și altul din urma lor încărcat cu provizii și-au luat calea în amiaza zilei de 20 martie curent spre Vologda. Cazacii aduși cu avioane militare încoace la sfîrșitul lunii trecute sănătoși și voinici, acum erau duși spre baștină în primele două refrigeratoare — momeala cu bani groși l-a costat viața în primele încăierări din raionul Dubăsari. Pentru a ogoi măcar cît de cît inimile rănite ale rudelor și apropiaților cazacilor căzuți în calitate de mercenari pe pămînt străin impostorii orașului le-au expediat încolo un refrigerator cu provizii și băutură — atîta costă după măsura lor viața unui detașament de cazaci (numărul celor decedați e ținut în secret, dar credem că în două refrigeratoare nu încap numai două sau trei corpuri neînsuflețite).

RĂZBOIUL CONTINUĂ

Refugiații

Indiferența poate duce nemul la pieire.

Răbdarea dacă a întrecut măsura e o trădare.

Informațiile prevestesc calmul, dar de ce plîng femeile?

19 martie 1992. În Transnistria continuă războiul. Un război de la sfîrșit de secol. Nu prea putem cuprinde cu mintea sensul înfiorătoarei realități — război. Doar ceea ce am văzut timp de o oră pe strada Bănulescu-Bodoni, unde-și are sediul Liga Democrat-Creștină a femeilor din Moldova, a fost suficient să înțeleg obida și replica ce ne-o făcu un coleg întors din zona conflictului — în Chișinău încă nu au înțeles că în Transnistria e un adevărat război. Parcă ați confunda această crudă durere ce s-a abătut asupra noastră cu un film despre război.

Între doi munți este neapărat și o vale. Neamul nostru de la un timp nu mai are norocul să respire într-o vale, succesiunea evenimentelor fiind imprevizibilă, încît ne-am pomenit între niște munți fără nici o trecătoare. Ne surprindem că nu ne mai speriem cuvintele: război, sinistrat, re-

(Sfîrșit în pag. 2).

Interviul Primului-Ministru V. Muravschi

Primul-Ministru al Republicii Moldova, domnul Valeriu Muravschi, a acordat un interviu corespondenților agenției Rompres cotidianului «România Liberă», săptămînalelor bucureștene «Zig-Zag» și «Flagrant».

Liderul guvernului a răspuns la numeroase întrebări referitoare la situația conflictuală din Transnistria, la măsurile pe care le întreprinde conducerea, pe plan intern și extern, pentru încetarea focului în zonă și retragerea trupelor străine de pe teritoriile Republicii, precum și la problemele economice și sociale ale momentului.

Despre conflictul din Transnistria, Primul-Ministru a declarat între altele: «Ar fi injust să spunem că Guvernul ar fi făcut tot posibilul. Dar fiecare problemă trebuie examinată prin dinamica evenimentelor, în timp. Indiferent de aprecierea a ceea ce a făcut sau nu Guvernul, aș dori să spun că noi am fost și sîntem pentru soluționarea pe cale pașnică a conflictului, deoarece se poate merge și pe calea mobilizării generale sau prin forță. Sînt convins, însă, că prin această variantă, chiar dacă ar fi victorie, ei nu poate fi apreciată ca o victorie. Înțelegem bine cine stă în spatele acestei agresiuni. Noi înțelegem interesele celor ce stau în spatele separatiștilor. În situația aceasta, dacă sîntem realiști, consider că soluționarea conflictului se poate face numai pe căi diplomatice».

«Ca șef al Guvernului — a declarat interlocutorul — eu nu pot să afirm că această agresiune e susținută direct de guvernul Federației Ruse. Repet, forțele proimperiale, procomuniste din Rusia sînt direct implicate în acest conflict», informează Rompres, citată de Moldova-pres.

CORESPONDENȚĂ DE LA MOSCOVA

Să ni se realizeze speranțele!

Cu aceste cuvinte A. S. Gonsalves, ambasadorul Indiei la Moscova, și I. Ciubuc, reprezentantul permanent al Republicii Moldova în Rusia, au ridicat cîte o cupă de șampanie în cinstea semnării, pe data de 20 martie, a două protocoale cu privire la stabilirea relațiilor diplomatice și relațiilor consulare între cele două țări.

India a fost printre primele state care a salutat proclamarea independenței noastre și dorește o colaborare multilaterală și reciproc avantajoasă cu Moldova. Odată cu semnarea documentelor amintite, apar posibilități reale de stabilire directă a relațiilor economice, culturale, de creare a unor întreprinderi mixte, de lărgire a comerțului. Evenimentul, după spusele dlui Gonsalves, este doar primul pas pe calea colaborării. Următorul va fi schimbul de vizite la nivel înalt și semnarea acordurilor politic și economic.

Domnii ambasadori au rostit cuvinte calde la adresa Moldovei și Indiei, acestea neființînd un cliseu diplomatic, ci o stimă reciprocă pentru popoarele ce au păsit pe calea independenței.

De menționat că India e o țară care recunoaște Moldova ca stat independent și dorește să stabilească cu ea relații diplomatice.

Liliana CIOBANU.

(Prin telefon).

Comunicare

Departamentul de Stat pentru Statistică al Republicii Moldova comunică că în luna februarie față de ianuarie 1992 **indicele prețurilor de consum al populației** a constituit 172,6%, inclusiv la produsele alimentare — 109,7%, la mărfurile nealimentare — 180,2% și la servicii prestate populației — 313,9%.